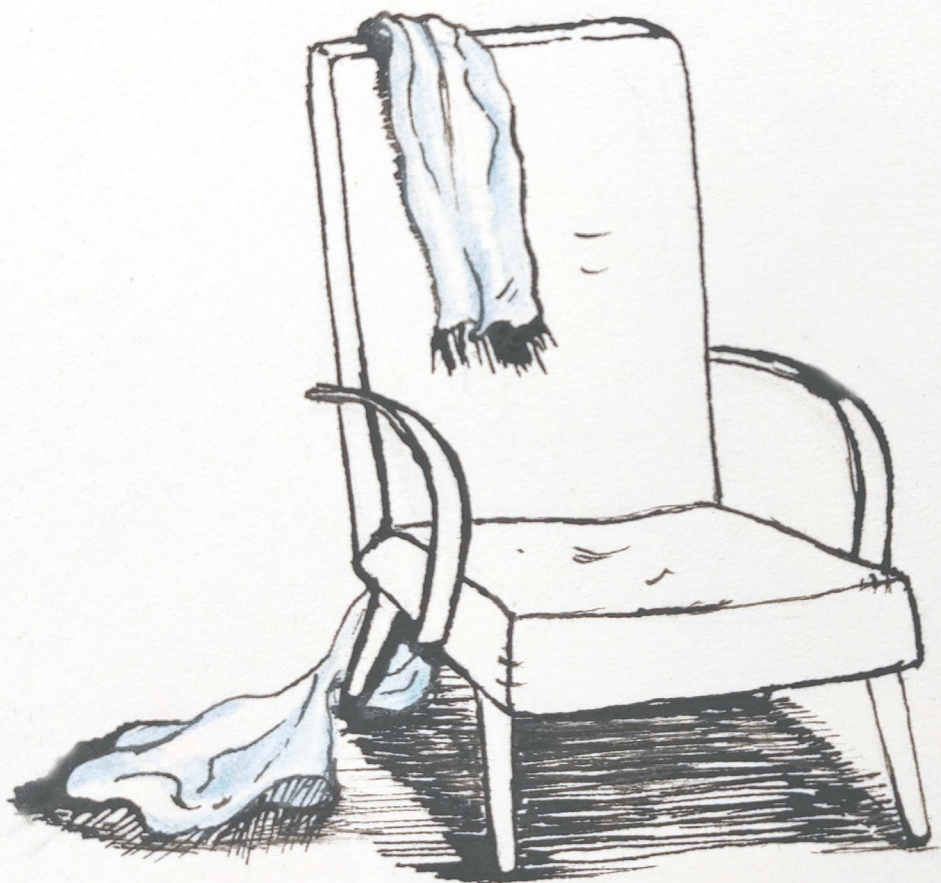

ALMANACH BLÁZNOV, KTORÍ ZA NIČ NEPREDAJÚ
_____ POÉZIU ŽIVOTA _____

ALMANACH BLÁZNOV, KTORÍ ZA NIČ NEPREDAJÚ
_____ POÉZIU ŽIVOTA _____

_____ 2023

Tento almanach vznikol ako zbierka básní
a zhudobnených textov odprezentovaných
na Umeleckom večeri 8. januára 2023 v Bratislave.

Umelecký večer sa uskutočnil so zámerom prezentácie vnútorných
svetov mojich priateľov.

Zakorenil sa vo mne sonet 78 Slávy Dcéry, kde Ján Kollár hovorí
o tom, že náš život sa utvára na vnútorných, nie na vonkajších
bojiskách. Vonkajší pohyb, ak by sme ním predčili aj Krištofa
Kolumba, je len ilúziou, pokiaľ nie je ukotvený v diele vlastnej duše.

Tento almanach je teda o individuálnych plavbách mladých ľudí
a o spoluvytváraní sveta.

Ďakujem výtvarníčke Ive Štrbovej-Jarošovej za iniciovanie vzniku
Almanachu.

Terézia Pravdová

OBSAH
 AUTORI

Sára Dobrovodská

Adriana Dobošová

Emma Tomková

Marek Raček

Mária Gajdošíková

Rapsodéve

Pavol Sobota

Marie Bernardová

Sára Dobrovodská

SLZY LÍP

Obsypem ťa slzami starých líp,
vnoríš sa do spomienok ukrytých v nich.
Hľadiš na príbeh nevinných chýb.

Vidím ťa v jeseni, hoc si len zakvitol.
Tvoj budúci pohľad dušu mi prenikol
tou snád' najviac krvavou dýkou.

Držím ťa za ruky a zvieram v nich vône,
si príliš skutočný na toho, kto dôjde.
Ktovie, či vyhráš v tej vojne
o drobné dlane a kroky,
rátam na prstoch prehraté roky
Bachom a Ludwigom.
Sú ako skoky.

Rýchle a prudké, tak vedz,
čakám na moment in medias res,
keď začne kvitnúť jesenný les.

Keď zmení sa sólo v koncert dvoch,
keď sa ťa dotknem vo svojich snoch.
Bosá v jeseni spravím krok.

MAKY

To, o čom netuším,
v sebe objavím.
Pýtam sa prečo a ako
trhám kvety bielych makov.
Nedozretých.

Verím, či preverím?
Sled všetkých období,
keď hľadala na lúke sever
tá, čo ničila krásy premiér
už odohraných.

Makové lupene,
moje večné trápenie.
Divokosť, pokora a pýcha,
nežnosť či znášateľnosť ticha,
ktoré si len vyberiem?

Červené lupene,
krvavé trápenie.
Mám sa stať, či radšej mať?
Snáď už vyberiem si. Snáď.
A farbu maku pochopím.

LÍŠČIE MLÁĎA

Neboj sa, líščie mláďa,
ukry sa pod brezy.
Duša tvoja tak mladá,
v nich schúlená leží.

Tvoje srdce statočné
ukryje sa pod horami,
rozbehni sa slobodne,
obsyp ho zase snami.

Prijmi, čo má prísť.
Otvor svoje dlane.
Neboj sa domov ísť.
Dvere máš otvorené.
Už len pár krokov zísť
a príde požehnanie.

ŠKÓTSKA JESEŇ

Ráno som sa zastavila
a v káve utopila myšlienok pár.
Ráno som sa zastavila
a znova si predstavila náruč dokorán.

Nacítavam nové otázky,
načítavam obrázky vyvolané v tme.
Tam, kde práve sme, je hmla,
to len budím sa s pocitmi pekného sna.

V krajine vresov,
kde slnko rýchlo kráča a skoro zapadá,
v krajine, kde ma moja minulosť
tak často napáda.

Nacítavam nové otázky,
načítavam obrázky vyvolané v tme.
Múdra líška na pleci mi radí,
keď si city príliš dlho ladím.

Na tóny, čo odzneli
a ja som pustila do vetra.
Na tóny, čo schovala som
do šálu a do svetra.

Nacítavam nové otázky,
načítavam obrázky vyvolané v tme.
Na aparáte darovanom z nehy,
nechávam tát letné snehy.

A doprajem si
melancholicky sladký dážď,
A nechám pokvapkať
svoj kvetináč.

Nacítavam nové otázky,
načítavam obrázky vyvolané v tme.
Beriem šnúрку z veľkých dlaní,
i to, čo iní mi vzali,
no len moje je.

Adriana Dobošová

LÁSKA NA VLÁSKU

Keď láska visela na vlásku,
spýtala sa ma otázku:
„Naozaj ma necháš spadnúť?“

Zamýšľajúc sa nad jej otázkou,
splietajúc lano z povrázokov,
šeptom jej vravím: „Neviem.“

„Povedz mi áno,
zhod' mi to lano,
zachráň mi život!“

žobrala láska jemným hlasom
i s plynúcim časom
ostalo mi jej ľúto.

Tak hodím jej lano
a v jedno ráno,
zrútime sa z útesu spolu.

KEĎ STRATILI SA SLOVÁ

Keď raz znova
stratili sa slová,
ostala iba hudba.

Keď nadišiel ten čas
pozdvihnúť svoj hlas,
ostala iba melódia.

Keď začala som strácať seba
a volať do neba,
ostali len tóny.

A zrazu prišla...
Odpoveď pred svetom skrytá,
v mojich perách vrytá,
že keď raz znova
stratím slová,
vtedy modlitbou sa stanem.

FLORENCIA

História pod kožou mi dýcha,
kultúra pod viečka sa tlačí
a hoci nebo zdanlivo sa mračí,
to len ovečka pieseň si spieva
a do srdca vlieva
čaro okamihu
a mihu oka,
keď nadýchnem sa zhlboka
cítiať svieži letný vzduch,
keď kvapky stíšili ulice ruch
a v srdci mi hrá pieseň ná, ná, ná,
že som šťastná, milovaná, slobodná.

*(Venované Janke a Petríkovi – mojim milovaným
krstným rodičom)*

TY A JA

Ja a ty, ty a ja.
My dvaja.
Milosť na milosti,
láska do špiku kosti.

Tanečný partner, ktorého nevidím
a predsa nechávam sa viesť.
Tebou. Tebou v tých najhorších časoch,
teraz, nechám sa niesť.

Skrývaš ma. V hĺbke.
V tvojom srdci vrytá.
A tak to moje sa pýta,
prečo púšťaš ma do hĺbky?
Prečo mám to privilégium ísť tam,
kde končí ja a začína ty? Začína my?
Správaš sa, akoby som bola vzácnosť. Dar.
Ten, ktorý vždy vovedieš do svetla z tmy.

A keď kričím,
svet okolo seba ničím,
zranená,
padám na kolená,
aj vtedy ty.

Nájdeš. Vždy ma nájdeš,
akúkoľvek špinu na seba nanášam,
akokoľvek veľmi sa neznášam,
keď cítim sa jak prach
a obklopuje ma strach...

Ty. Ty si viac.
Moje rany zacelíš dotykom,
ako Liečiteľ, ktorého sila nemá sa končiť
a šepkáš mi, že mám tu čosi dokončiť,
že budeš ma viesť správnym chodníkom.

Žiadaš ma o dôveru
a ja namojveru
veriť ti chcem.
Dostať sa späť do tých scén,
kde sme len ty a ja.
Vravíš áno, áno,
no zároveň nie,
keď príde tvoj vánok,
srdce mi ovanie
a ja viem, že áno,
ja a ty,
no vonku je veľa roboty,
a tak nie len ja a ty,
ale aj on, ona, oni.
Len my, no s nimi.

Tvoj dotyk zvnútra von,
a potom
on
zvonka dnu.
Do reality, čo má sa podobať snu,
no nie bez boja,
ale pamätaj, že oni za to stoja.

A tak prítomnosť vrytá v mojom srdci
vysIELa ma do sveta budúcnosti
a volá ma po mene,
ponúkajúc živej vody pramene.

A ja viem, že musím žiť.
Žiť pre teba,
každým dňom strácať seba
a viac ako ty byť.

PRÍBEH DVOCH SRDC

Blúdil vtáčik, blúdil svetom,
blúdil vtáčik zimou i letom.
Blúdil vtáčik a hľadal, nie, aby si vzal,
hľadal človeka, ktorému srdce by dal.

Srdce. Ten najväčší poklad, čo ponúknuť smie.
Hľadal človeka, čo nepovie mu nie.
Hľadal srdce, ktoré krásou bude sa skvieť,
hľadal srdce, z ktorého láska bude vždy znieť.

No nachádzal srdcia z kameňa a blata,
nachádzal srdcia, čo kričia: „Odplata!“
Akoby všetky tie krásne niekomu už patrili
a voľné ostali len tie, čo by to jeho jatrili.

Poletoval z uličky do uličky
a cítil sa sám samučičký,
veď nebolo toho, čo by ho vzal na ručičky
i zvolal: „Aký si krásny, malučičký!“

Unavený touto dlhou púťou,
s pomaly odchádzajúcou chuťou,
na tenký konárik si sadol
a od prekvapenia takmer spadol.

Pod stromčekom chlapec na kolenách plakal,
svojim plačom akoby k sebe vtáčika lákal.
Žeby to bolo srdce, na ktoré vtáčik tak čakal?
Žeby nadišla chvíľa, pre ktorú toľko makal?

Dokáže takto plakať srdce z kameňa?
Nie! To musí byť srdce živého prameňa!
Môže toto srdce už pre niekoho žiť?
Nie! To by nesmeli tak smutné byť!

Tak zahorela vo vtáčikovi nádej vskutku
i zletel ku chlapcovi v smútku.
Potichučky pieseň začal spievať,
by do chlapca nádej mohol vlievať:
„Svietilo slnko svetlom jasným,
aby sa svet stal miestom krásnym.
Svietilo slnko svetlom života,
kým ho nenahradila temnota.

Prišli mraky, slnko ukradli
a čierňavy deň ovládli.
Všetko sa zdalo stratené byť,
no niekto aj tak neprestal odvážne žiť.

Chlapec, čo veril, že slnko sa ukáže zas,
že ešte neodzvonilo času jeho krás.
Veril, i keď iným zdal sa bláznom,
živil nádej v tomto svete prázdnom.

Až jedného dňa slnko odohnalo mraky,
sťa výstrel vystraší straky.
Ľudia nevedeli, čo sa deje.
Ako to, že sa na nich slnko opäť smeje?

Zverilo sa im slnko, čo sa stalo,
povedalo im, čo ho k životu hnalo.
Bola to viera chlapca, čo mu dala silu,
viera dieťaťa umožnila túto chvíľu.

A tak zase žiarili lúče života,
odišla beznádej, temnota, clivota.
Svet bol opäť miestom plným krás
a nádej? Tá začala bývať v nás.

Lebo aj keď sa slnko stratilo,
vďaka viere opäť sa vrátilo.
Lebo zistili, že nádej má špeciálnu moc,
presvietiť aj tú najtemnejšiu noc.

A tak spievam ti pieseň viery a nádeje,
aby si vedel, že nech sa čokoľvek udeje,
že aj ak sa slnko stratí,
tak sa raz opäť vráti.“

Plač dieťaťa ustal
a chlapec pomaly povstal.
Hľadal tvora s tým krásnym hlasom,
čo priniesol svetlo jeho temným časom.

Môže to byť skutočné? pýtal sa sám seba.
Mohol konečne dostať dar z neba?
Po všetkých zraneniach srdce plné strachu,
nádej veľká len sťa zrnko hrachu.

Vo výške nič nevidel i pozrel sa nadol
a tam malého vtáčika zhladol.
Preto si opatrne kľakol opäť,
dúfajúc, že nebude odmietnutia obeť.

Natiahne rúčku, zavrie oči,
celý svet sa s ním točí.
A zrazu... sa zastaví,
keď sa mu škovránok do dlane postaví.

„Prečo si plakal? Čo sa stalo?
Je tu niečo, čo by sa s tým robiť dalo?“
Chlapec hlavou pokrútil,
veď ne jeden tvor mu ju už pomútil.

Nemôže sa s ním rozprávať, zatiaľ nie,
vtáčik nebude počuť, ako jeho hlas znie.
Vtáčika to však neodradí,
verí, že sa ešte budú mať radi.

„V poriadku, nemusíš nič hovoriť,
sám sa rozhodneš, kedy sa otvoriť.
Rád ti zatiaľ budem spievať piesne,
by ťa obchádzali smútky i tiesne.

Začali tráviť deň čo deň spolu
a chlapec mal čoraz menšiu smolu.
Slzy odchádzali i začal sa smiech vracieť
a slová? Tie prestali sa strácať.

Porozprával príbeh o samote,
bitkách, kriku, utrpení, temnote.
Vyslovil hrôzy, čo zažívať zvykol,
a vtáčik sa pri tom nejedno raz mykol.

I sľúbili si, že jeden pri druhom budú vždy stáť,
nech už sa má čokoľvek stať.
Veď keď vtáčik ľúbi človeka,
ľudské srdce obmäká.
A tak to bolo dlhú dobu,
zažívali veľa lásky, žiadnu zlobu.
Srdce vtáčika liečilo to ľudské,
no ľudské začalo byť potmehúdske.

S novými priateľmi začal tráviť čas
a vtáčik ostával sám zas a zas.
Keď vtáčik želel si stráviť chvíľku spoločnú,
dostal len odpoveď útočnú:

„Nechaj ma, nechcem len s tebou byť!
Nechaj ma, chcem si svoj vlastný život žiť!“
No sem-tam opäť sa správal milo
a srdce vtáčika pre tieto momenty bilo.

Bolo to však stále viac a viac zriedkavé,
chlapcovo srdce ukázalo sa vrtkavé.
Až prišiel deň zo všetkých najhorší,
čo nejednu osobu pohorší.

Chlapec nového vtáčika si našiel
a takto sa so starým rozlúčiť zašiel:
„Už Ťa nepotrebujem viac, zmizni!
Netvár sa, že si v obrovskej trýzni!

Klietky sú pre vtáky, no ja som bol väznený,
konečne nastal čas na zmeny.
Žiadne chcem tráviť s tebou čas znova,
teraz začína kapitola života nová.

Aký je krásny tento nový vtáčik!
A ty zmizni, schovaj si pod zem zobáčik!
Nechcem Ťa vidieť už nikdy zas,
zabudni na mňa, môj výzor i hlas!“

Odhodil vtáčie srdce, zabuchol dvere
a bolo konca vtáčikovej viere,
keď srdce sa mu polámalo na kúsky
ako suché halúzky.

Vtáčik pozbieral srdca čriepky,
zlomený silou tejto škriepky.
Zo srdca ostal už len orgán,
žiadne city hlúpych fatamorgán.

Prišiel o to najvzácnejšie, čo mal,
o chlapca i srdce, ktoré mu dal.
Sklamal sa, neostalo mu nič,
svet si naňho uplietol ohnivý bič.

V tých dňoch práve mrzlo
a vtáčikovi na myseľ skĺzlo,
že keď už celý svet vyzerá tak smutne,
zima dnes jeho život utne.

Sadol si na konárik, na smrť čakal
a popri tom potichu plakal.
Vedomie ho opúšťalo pomaly, no isto,
kým ho nestratil načisto.

Nájde novú priateľku, smrť, konečne
a ich priateľstvo bude konečné.
Už žiaden smútok, zlo či lešť,
už nikdy nepocíti hlad a bolesť.

Všetko je tak, ako sa malo stať,
vtáčik už sa viac nemusí báť.
Jeho srdce nezlomí nič už,
žiadne dieťa, žena či muž...

Už odišla zima krutá,
zaliezla kamsi do kúta.
Len teplo ostáva
a nová doba povstáva.

Nevie, čo na druhej strane zočí,
no rozhodne sa otvoriť oči.
Zasiahne ho šoku vlna.
„Kde to som?“ dumá.

Je jasné, že ešte žije,
veď to jeho dolámané srdiečko stále bije.
Žena s úsmevom naňho sa pozerá
a on si ju so strachom premerá.

„Neboj sa,“ vraví dievča s láskou.
Skutočnou, nie predstieranou maskou.
„Si v bezpečí, postarám sa o teba,
pri mne nebude núdza o chleba.
Zostaň so mnou, kým nebudeš zdravý.“
„Nezmysel. Moje srdce sa už neuzdraví.
Mala si ma smrti prenechať,
nechcem si svoj život ponechať.“

„Viem, čo je zlomené srdce, ver mi.
Nie si jediný svojho druhu, čo prešiel tými dvermi.
A preto o to svoje s tebou sa podelím,
kúsoček zo svojho pre teba oddelím.

Neboj sa, bude to dosť
a pokým nevyzdravieš, budeš môj hosť.
Teraz odpočívať treba trošku,
nechaj oddýchnuť srdiečko, hlavku, nôžku.

Veď nič nedokáže zaceliť srdce ako druhého láska,
o chvíľu zmizne ti z čelíčka vráska.
Viem, že je tomu ťažko uveriť,
no len čas dokáže pravdivosť tých slov overiť.

No teraz zavri očká,
pacienta čaká postieľočka.
Spinkaj vtáčik maličký,
zaspievam ti pieseň svojej mamičky:

„Svietilo slnko svetlom jasným,
aby sa svet stal miestom krásnym.
Svietilo slnko svetlom života,
kým ho nenahradila temnota.

Prišli mraky, slnko ukradli
a čierňavy deň ovládli.
Všetko sa zdalo stratené byť,
no niekto aj tak neprestal odvážne žiť.

Chlapec, čo veril, že slnko sa ukáže zas,
že ešte neodzvonilo času jeho krás.
Veril, i keď iným zdal sa bláznom,
živil nádej v tomto svete prázdnom.

Až jedného dňa slnko odohnalo mraky,
sťa výstrel vystraší straky.
Ľudia nevedeli, čo sa deje.
Ako to, že sa na nich slnko opäť smeje?
Zverilo sa im slnko, čo sa stalo,
povedalo im, čo ho k životu hnalo.
Boľa to viera chlapca, čo mu dala silu,
viera dieťaťa umožnila túto chvíľu.

A tak zase žiarili lúče života,
odišla beznádej, temnota, clivota.
Svet bol opäť miestom plným krás
a nádej? Tá začala bývať v nás.

Lebo aj keď sa slnko stratilo,
vďaka viere opäť sa vrátilo.
Lebo zistili, že nádej má špeciálnu moc,
presvietiť aj tú najtemnejšiu noc.

A tak spievam ti pieseň viery a nádeje,
aby si vedel, že nech sa čokoľvek udeje,
že aj ak sa slnko stratí,
tak sa raz opäť vráti.“

I zaspal vtáčik pomaly
a dva čriepky srdca sa dokopy dostali.
Cesta k celistvosti bude ešte dlhá,
no po daždi vždy príde slnko a dúha.

Emma Tomková

SVET SA SPOLUVYTVÁRA

_____ SPOLOČNE S NAMI A NAŠIMI SNAMI

*

Na okamih
V zastavení a prítomnosti
Sa mi nebo sfarbovalo pred očami
Bol to náš osobný čas
Jedinečné rande
Bola som tu, vtrhnutá do farieb
Zaodetá momentom, ktorý bol darom pre moje oči
Tu a teraz
V osobitej intenzite života

*

Som sama svoja, sebou aj Tebou žena
V láskyplnom ohni aj nehe
Vidím tvoju krásu
Ja som ty a ty si ja
Nechaj zhorieť to, čo už neslúži
A dovoľ dotykom nežne pokresliť tvoje telo
Zabudli sme milovať
Skús, otvor srdce a cíť
Vietor ti rozpletie vlasy, tvoje bosé nohy pohladia Zem
Ty sa nadýchni a vzlietni
Naspäť k sebe

*

Opakované znovuzrodenie
Prebudenie (sa) do jari
Stávam sa stále čistejšou
Novou
Viac ničím
Zároveň všetkým
Vykvitnem
Následne znovu zomieram
V pomyselnjej identite sa rozpínam
A miznem so všetkým
Vo všetkom

*

Lepením štruktúr
Farieb, tvarov
Vzniká dych
Ktorý nami hýbe
A učí nemotu tváří
Prúdiť hlbšie do seba

*

Moje letokruhie prsty sa ponárajú do odpovedí, v ktorých
bránim nahote a potichu mi pletú vlasy nakľukato – (s)
ľúbením sú tvoje pery červenšie.

*

Daj mi tú smrť, ktorú potrebujem. S poslednou rozlúčkou
zaspávam a popri tebe sa rodím nanovo. Chcem ťa nájsť
vo všetkých mojich budúcich životoch.

*

Femme Fatale (fam fatál')
Zvolávam sa v lese môjho srdca
(asi)milovanie
Stanem sa svojím vlastným hľadaním
Absolútnym bohatstvom
Otváram okná
Aby duša mohla von

*

Stojím sama na okraji mesta
Svetlá mi signalizujú život
Manifestujem svoje predstavy a skúšam v sebe zhasnúť
Všetko, čo má ísť večer spať
V tichosti sa rozplyniem
(až) som

*

Mami
Darujem ti
Posledné nezrelé slnko
V púpave
Budeš mi s ňou
Do vlasov zapleť
Dospelosť
Zabudneme na koláče
Upečené na pieskovisku
Prifúkni si
Kus môjho detstva
Kým úplne neodkvitne
(venovaná mame)

*

Vedome prežívam
Medzi tmavými alejami
Tam, kde je ľudsky mŕtvo
Divoké priestranstvá pre lov
Láskyplné v počúvaní
Mojich tichých úsmevov
Darovali mi masku
S čiernymi očami,
Aby som vedela
Ako Slnko (ne)svieti

*

Sedím (tu)
Rátam odviatke myšlienky ľudí,
Ktorí už lietajú inými svetmi
Dýcham s vánkom
A moru kradnem slanosť
Ukáž mi
Tvoju hranicu
Zraniteľnosti

*

Ochutnaj ma
Pocíť môj svet
Zvnútra
Nepochopiteľný, nenájdenný
Vášnivý
Preplnený pádmi s krídlami
Ukrytý v najtajnejšom odviatku boku ľudí
Svetský
Plný nádeje
Miluj ma
Na oplátku
Ním budeš kráčať tiež

*

Vždy ...

Keď som na dne

Objímam Zem, z ktorej rastiem

Aj napriek dňom bez slnka

Odfúknutým lupeňom

A záplavám mokrých odmietnutí

Si nosím svetlo

Ktorým rozjasním aj tvoje upršané oči

*

Blúdím medzi riadkami

Hľadám správne slovo

Ktoré vysvetlí

Chuť slnečníc otáčať sa za slnkom

Marek Raček

ZÁKULISNÁ

Aj starý pán v saku, lysý,
zakúsi život v zákulisí.

DUŠA VRAJ NEEEXISTUJE

Vraj sme sami len zmesami
kostí s mäсами.

VZŤAHOVÉ HO

Spraviš mi šou?
Sľubujem, budem aktívny tiež.
Každých 5 minút pohnem myšou,
do mojej samoty ak Ty vnikneš.

KATASTROFY

Nepodlieham katastrofám
Robím už len kata strofám.
Tak tu je moja strofa nová – ná,
nikdy nebude sprofanovaná.

LILIPUT

Nenažranosť v oku pasie
Führer špeciálnej okupácie.

Dáva príkaz zastaviť
... zvony na delá.

V hlave bludy, na oku páska,
prúdi banda okupácka.

Vraj vítajú ich tu, hostí,
a hádžu sa im k nohám.
No len v mŕtvych telách tuhosti...
Žer, ty hajzel, no ham! Zadrhni sa!

Predtým neodpálil vlak ani,
teraz bol chudák vlákaný,
aby u susedov vraždil.

Chudáčik maličký liliput(in).

TAM ZA ZVUKU

Tam za zvuku citary
odovzdávajú si dary.

Tam za zvuku darbuky
pália lesa dar, buky.

A za zvuku tamburíny
fajčia, tam buriny.

LAVOPIS DEZOLÁTOU

Gramatika pre “patriota”:
Píš ypsilon, kde patrí jota!

KVIETOK

Každý z nás je kvietok,
rastieme, keď v nás tkvie tok
slnka a búrok.

PVC

Kiežby si aspoň spoly vinil chorý dom,
čo celý vonia polyvinylchloridom.

PRSTEŇ

V básňach som správne mal íčka,
no jeho vedľa malíčka
nosiš prsteň.

Nos i (ššš) prs tieň
veľký mu odovzdávaš.
A ja som ten, čo to vzdá až
keď s Tebou táto poem nehne.

Vtedy si len poviem nežne:

každý kto má rýmy,
musí mať Maríny.

DUŠEPREMIETAČI

Svet s predtuchou výbuchov a my
otvorenie galaxiám našich rán.
Mierne márne, no nič nové na slnku,
staronové pod slnkom sú reakcie termonukleárne.

Párame páry tkanív
a pletieme z nich vrkoč
mechanické a elektromagnetické
pramene vín prekladané do vzoru.

Tóny a fotóny sú len dve pohlavia
jedného druhu dušepremietačov -
gramofóny, projektory,
projekt, ktorý premieta podstatu.

Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!
Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!

Sedíme v drevenom mini-monumente
dve krivé žiariace zrkadlá,
pod správnym uhlom vznikne nekonečná
kumulácia svetla, vznikne hmla.

Parabola dúhy najskôr len para bola
a teraz má extrém a dva zlaté korene,
ktoré ne-vidíme, stojac v koncoch
tohto druhorádneho polynómu

v poli no mu-síme vedieť
že my sme ten poklad.
Na podklade zo svetla vidíme len priemety predmetov
tmavších od bielej
RGB nerovné jednej, jednej, jednej.

Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!
Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!
Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!

Vždy mierime niekam na koniec tunela,
no v noci je aj na konci tunela tma,
na konci tunela tma.

V sekunde spadne sveta celé domino,
z pixelov tehál cely, domy, no
večnosť je špirála vrytá pod kožou -
struny vtlačené do mäsa prstov.

Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!
Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!
Buď kráčame do svetla, alebo svet do tla!

Mária Gajdošíková

ČLOVEK

Som len. človek.
niekoho dieťa
nad pohárom mlieka,
zatvára mačka viečka.

Potichúčky..
načúva melódii.. pokoj.a

najväčšia hodnota
je
ľudskosť
.
s nohami z olova.

Láska je silná ako smrť,
rozhoďte klietku dorozumievaním!
Zahojme sa svetlom v tmách,
po kapsách leto, vo hviezdach nemá nás
strach v moci, hoci telo bolí..

V rukách držím holý
drahokam jagavý
- jaspis červený
sa tmolí, po kapsách.

Polej kvety aj mňa zalej
nekonečnou starostlivosťou,
mužskou spravodlivosťou.
Vína mi nalej..
nech rozkvitne naša malá
jabloňová alej.

ROZPÍNAM SA

nad svetom
nad sebou samou
nad voľným letom
s Achillovou päťou
nad tebou
aj nad kométou

Rozpínam sa

nad svojimi snami
ako to bude s nami
nad zbytočnými slovami
nad horizontami túžob
nad márnosťou a múdrosťou
nad svojou ješitnosťou

Rozpínam sa

nad stromami
nad pohľadmi
nad bolesťou
so smrekovou ratolesťou
nad očakávaním a predpokladmi.

Pokladám pred seba svoje klady,
že som takáto žena..
Pred poklad mi radšej poklad' svoje prázdne ruky..

Všetko je v rukách

.

Všetko mám v rukách

Všetko

(mám)

Srdce puká celkom

pod nebom, v nebi....

keď pozrieš sa

hore

...ako keby Boh sa skláňal.

Odísť

Spraviť krok vpred.

Dva kroky vzad

a to, čo máš rád,

sa zrúti ako domček z karát

ako priestor, hniezdo, ktoré si si hnielol,

vzlietol skôr, ako naučil si sa lietať.

Byť statický a v rukách nič nemať ma desí

Zbaviť sa stvrdnutého chleba je ako potrať dieťa

Dieťa bez mena

Dieťa, ktoré sa nestihlo narodiť.

Zmena znamená otvoriť sa strate.

Neboj sa
Len ver
Plachá je zver
na úteku
Pred strachom
A
Dnom
Ktoré
Nemá
Konca kraja

Strach zo strát je živý
Ten čo nemá chleba
žije zo strát
v tvare Tela
zosobňuje sa cela
A v nej celá večnosť ukrytá je.
Po prstoch štekľí ma mráz
ako za starých čias.
Pritisla som líce k výkladu
Srdce ozvalo sa v hrudi
pokladám ho na oltár

a v duši prúdi svätosť...

Pritisla som si líce na Božiu tvár,

Spustil sa dážď.

NEBEZPEČNÁ KRÁSA

Taká nebezpečná je krása,
až sa jej bojíš dotýkať...
naživo
a pestovať ju ako rastlinu v kochlíku,
rásť ako cesto bochníku.
Do výšky. Do krásy. Do seba.

jún 9, 2022

Milujem slnko v sebe
i v začiatkoch
keď sa rozhodujem znova pre život
pre tanec
pre dýchanie
a milovanie svojich kostí a nedokonalostí.

- o
- o

I love the sun in me
even in the beginning
when I decide again for life
for dancing
for breathing
and (for) loving my bones and imperfections.

MÔŽEŠ

Čo už spravíš so sebou
a teraz? A po všetkom dobrom?
Zmeniš sa? A načo?
Ale svet môžeš zmeniť,
aj ten tvoj,
alebo chcieť.

Všetko je akosi zložito
všedné. A všetko naokolo môžeš
prežiarit' telesnosťou.
Načas. Žene môžeš pomôcť
alebo ju ľúbiť.

Štefan Strážay

/inšpirácia v období tvorby týchto básní/

Rapsodéve
Ivana Pinčáková

HAVRAN

Tam, kde vzplanul pocit lásky,
je dnes už iba popol
Sypem ho do vlastných rúk,
vietor ho nesie nad pláňami lúk

Zažatá ilúzia môjho srdca
zapadá jak mesiac pred každým dňom
Dňom sa objaví pravda, ktorú chcem skrývať -
na večer sa vždy vrátim ku snom

Len pár slov a naše duše sú spojené
Hoc moje srdce bolo otvorené dokorán,
motýle odleteli skôr, skôr,
už sa uzatváram, zanechávam veľa rán

Dívaš sa do popola, hoc cítiš teplo,
už nedokážem vzplanúť
Viem, že sa znovu nezrodím iná,
som havran, nie fénix

PETER & LUCIA

Rómeo, Júlia sú trápni,
my sme Peter a Lucia
Nezomrieme
v katedrále svätej panny,
ale v jaskyni -
brlohu svojho lona
Už sa odťahuje opona
Už sa odťahuje opona
Telá sú chrámami,
čo ostali
čo ostali

Nemôžu rozdeliť,
čo si už navzájom patrí.
Nemôžu rozdeliť,
čo si už navzájom patrí.

Už sem prileteli vtáci,
už nám zobú z ruky,
asi už meníme podoby
Čo keď sme všetci hlúpi
v kontexte daných možností?
Nechcem nečakaných hostí
Vráť sa do úkrytu,
budeme stonať do kostí

Nemôžu rozdeliť,
čo si už navzájom patrí.
Nemôžu rozdeliť,
čo si už navzájom patrí.

PORCELÁNOVÁ

Naplnil si ma kvetmi
Rozvoniavam ti izbu
Tvoje trne sú moje hroty
Tvoje kosti lepím slzou
Bolím, bojím sa ticho
Prestaň ma objímať
Veď nemáš v záujme
zbierať moje črepy

Nevypi ma až do dna.
Nevypi ma do tohto dňa.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.
Nevypi ma až do dna.
Nevypi ma do tohto dňa.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.

Upísala som ti dušu,
lebo sa ti páčila
Povedala som ti,
že máš peknú kožu,
a potom si zasyčal
Už nemám nikoho
nikoho, nikoho, nikoho
No hlavne, že si so mnou
Hlavne, že si môj Modrofúz

Nevypi ma až do dna.
Nevypi ma do tohto dňa.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.
Som porcelánová žena,
zocelím sa zlatom.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.

Nikdy som netúžila
po tvojich čel'ustiach
Ako som mohla prijať
to, že už ma nehýčkaš
Už nie som líška
Už nie som líška

Nikdy som netúžila
po tvojich čel'ustiach
Ako som mohla prijať
to, že už ma nehýčkaš
Už nie som líška
Už nie som líška
Zvykla som si na krv.

Nevypi ma až do dna.
Nevypi ma do tohto dňa.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.

Nevypi ma až do dna.
Nevypi ma do tohto dňa.
Nie som tak slabá,
na akú sa hrám.

Uteč mi z dohľadu
Uteč mi z dohľadu
ako sťahovavé vtáky.
Uteč mi z dohľadu
Bude to dlhá, chladná, šťastná zima.
Bude to dlhá, chladná, šťastná zima.
Bude to dlhá, chladná, šťastná zima.

Pavol Sobota

PLÁCHANIE PSEUDOINTELEKTUÁLNEJ HANDRY

Volám sa distribúcia vákuovo
zaobalených srdc do kondómov
bijúcich podľa rytmu
najnovšej popovej hudby.

Dokážem šaliieť z politikov
ignorujúc že je to opitý chov
dobytka určený na jatká.
A rovnako zvieracia ako ich farma
je aj kazajka, do ktorej
pomyselne legálne a zdarma
obliekli jedincov tejto doby chorej.

Idem si teda stavať dom z kameňov
a potom kopať hrob vedľa neho.

LAVANDA DE HAVANA

Nie vždy sa stane, že vlhkosť vzduchu zakryje hviezdy,
A len pouličné lampy osvetľujú prchkosť ruchu podo mnou.
Noc stoná stovkami stonov a ja v tej modrej izbe
Zaspávam s druhou polovicou postele slobodnou.

Kde si ty a čo si zač?

Mihajú sa v твоjich očiach svetlá Havany v rytme salsy,
Alebo slzy, ktorými si v náručí niekoho iného mokriš vlasy
V niektorom meste na Slovensku

Mal by som sa za teba modliť alebo ťa ísť hľadať?
Dnes som videl jednu mozaiku, no neviem, čo znamenala,
Nahá kubánska žena, ktorá otvorené dlane mala.

Držala v nich svoje srdce, však tepny z neho nešli do tela,
Spojila ich s prírodou a listami stromov rastúcich okolo hotela,
V ktorom teraz ležím a uvažujem či ti tie ľalie
Budem zastokávať za ucho ako náušnicu
Alebo naopak, z nich spravím kyticu a položím na hrob,
kde sa tvoje meno vyryje.

Tak sa konečne prestaňme správať ako deti.
Ty už prestaň existovať len v mojich predstavách
A ja prestanem žiť v juxtapozícii s tým psom,
Ktorý tu len sám behá a prehľadáva smeti.

ON BEING JOZEF MAK

Tú halucináciu alebo daydream,
Že nechcem byť priemerným
Ľudským stvorením, dusím tvorením tejto strofy.

Ako ješť starý chleba, ma unavil ten pohľad
Ako vraj všetci nosíme len masky,
Ako klameme sami seba
Ako mať život zaťažený bremenom je pasca,
Ako je tvoj názor živý vemenom prasca, ktorým je spoločnosť.

A zmeň históriu, skôr ako to ona spraví Tebe,
Predsa nemáš byť len ovca v jednom stáde.
Nie preto, že by si nechápal tú alegóriu.
Lebo stádo je určite silnejšie po rozpade.

Síce vravím, že sme všetci rovní
Ale ja chcem chodiť najviac vystretý
A pokiaľ tomu tak nie je, budem vyvíjať tlak,
Radšej než prijať osud s pokorou ako Jozef Mak.

Dojedol som starý chlieb, mám plné ústa piesku,
No stále chýba odpoveď na otázku
Čo so životom, ktorý mi bol daný?
A som rád, že mi toho veľa netreba.
Len bodať dlátom do dreva, veršom do seba, krikom do neba...

POHLAD NA MORE NA OBZORE

Utíš zvuk kostí mojich praskajúcich, spomal' tlkot v mojom srdci.
Utop sivú tmú a beznádej, vezmi mi ten chabý pocit nadvlády
a vráť ho jej.

Odstráň z pľúc tú špinu, ktorú dýcham,
nech sa do tvojich vln ponorím
a miesto, ktoré predtým naplňala pýcha,
nahrad' aspoň štipkou pokory.

Ako ranný príboj o skaly,
porozbívaj všetky myšlienky pomaly.
Nech ako keď po búrke utíchne víchor,
aj vo mne ostane len chlad a ticho.

Mizne zo mňa každá podlá stránka,
ako sa z vyplavených mušlí stráca dych.
A keď už budem iba prázdna schránka,
aj ja sa stanem jednou z nich.

MOTÝĽ

Otvor oči, vyrovnaj sa v postoji a vykroč vpred.
Zahod' roztrhnuté šaty, pooblizuj jazvy, vtedy, čo ťa bolí.
Bol si biedny, sám vojak v poli.
Poľná myš, vyschnutý strom, ktorého tieň pred slnkom nechránil.
Nepočítaj roky, ktoré si premárnil.

Sebaľútosť je ako tekutý piesok, po ktorom čím viac šliapeš,
tým viac sa doň zabáraš. Oslobod' sa od rytmu života.
Toho pravidelného striedania utrpenia a eufórie.
Pozdvihni sa melanchóliou a pokor šťastím.
Nechaj znieť chrapľavý plač tvojej glórie.

Miluj ľudí, čo sa stratili, miluj tých, čo sa ešte len stratia.
Nechaj sa nenávidieť a keď trpíš, trp s ironickým úsmevom
na tvári.

Marie Bernardová

UVĚZNĚNÁ

Duše je zamčená v kleci.

Někdy je smutně schoulená.

Schovaná sama v sobě.

Tiše vyčkává na možnost dechu.

- Hledá útěchu.

Občas se mříže rozplynou a ona může vzlétnout.

- Touží se rozhodnout.

Ale zalekne se, přeci!

Soudí, není připravená.

Postavit se hrozbě,

postavit se strachu.

Dál touží uniknout...

Zůstat nebo vzlétnout.

DUŠE

Mnoho duší

Moře tuší

Plní

Bolí

Léčí

Roste

Hoře mění

Hlubin taje

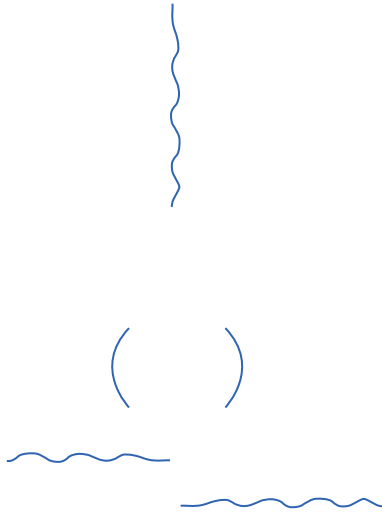

HLEDÁNÍ

Dívám se a hledám, pokouším se dotknout.
Vidím ji okolo sebe, vidím ji v druhých.
Jako snaha spočítat hvězdy z nebe,
ve dne, kdy Slunce skrývá měsíc.
Vím a cítím ji, nahlížím do sebe.
Je paprskem světla dávající život,
dech plný obrazů a představ.
Ruka nedokáže duši uchopit,
avšak cítit její váhu lze...

Je tušená i neviděná
Není malá ani velká,
Je žádná i určitá.
Je nezpochybnitelná duše konečná,
či věčná?

Jazyková korektúra: Tímea Perignéthová
Vizuálna úprava: Marie Bernardová
2023

